

Ognjen Spahić: Heliocentrične propovijedi doktora Maksima Džankića

Kao da to Sunce zalazi satima. Sažima se po vertikalnoj osi i nadima u širinu. *Ali to je samo Sunce*, rekao je kao da je to *samo* trebalo da ispravi sve nedoumice sa kojima su se tog popodneva sudarali, da vrati oblik nebeskog tijela u pređašnje stanje i sve vidljive stvari učini onakvim kakve jesu, a oni su vjerovali da znaju kakve *jesu*, te stvari. Zaprljana atmosfera je gusta tvar pa ona krivi refleksije kosmičkog svjetla koje sporo, sporo, sporo, putuje kroz ono tamo kosmičko, izvan, kroz crnilo i besmisao kakve god hoćeš vrste, a treba vjerovati da ima više ili čak beskonačno mnogo vrsta besmisla. Zato se Sunce krivi dok zalazi i to je tako. Zrna pijeska se povlače u more, a na rubovima talasa se kotrljaju nešto teže, crne čestice nepoznatih metala. Sve ove slike se vide još bolje ukoliko racionalno koristite svoje vrijeme, pa umjesto da sjedite na pijesku i posmatrate Sunce kao *ono dvoje*, šetate po namreškanim žutim dinama koje su najljepše u predvečerje. Dok sam prolazio kraj njih odmjeravajući da to ipak ne bude nepristojno blizu, čuo sam kako taj mladić izgovara *Ali to je samo Sunce* i nastavio da se zabavljam mogućim razvojem situacije. Znam da djevojka na tu lažljivu rečenicu nije odgovorila. To znam jer sam zastao da istresem pijesak iz obuće. Istresao sam jednu cipelu, lagano odvezao i zavezao pertle, pa onda i drugu, nebih li zadovoljio radoznalost i saslušao šta neko, bilo ko, ima da kaže na: *Ali to je samo Sunce*. Trebala je reći *Ako je to samo Sunce, onda si ti samo čovjek*, ali nije rekla. Ostavila me bez materijala za razmišljanje i ne mogu joj iskreno zamjeriti jer je ne poznajem. Ako je upoznam pokušaću da navedem razgovor ka Suncu i poentiraću nešto drugačijom rečenicom koja umjesto riječi *čovjek* sadrži riječ *žena*, iako prva riječ zaokružuje oba pola. Sve to bi mogla da shvati kao kompliment i zacrvni se što je osobina temperamentnih ljudi sklonih strastima. Od tog trenutka bih mogao bez problema da je zamišljam голу i, ako mi bude dosadno, da masturbiram okrećući je u nekoliko poza. Ali to me sada ne zanima. Nekakav crni pas je pritrčao i njuška oko mojih cipela. Nervira me što je među svim bosim nogama izabrao baš moje skupe crne cipele od goveđe kože, no vjerovatno ga od golih tijela odbijaju losioni kojima se ljudi štite od onih stvari iz kosmosa o kojima ponekad razmišljam, a koje oni prihvataju kao datost. Da je to bio nekakav bijeli pas kratke dlake i opake vilice koja obećava bol, vjerovatno se ne bih usudio da ga energično odbijem vrhom cipele pogađajući vlažnu i osjetljivu njušku. Nije to bio udarac u pravom smislu riječi, već prije kratki trzaj, normalna reakcija nekog ko ne voli pse ali on je zacvilio prodorno i glasno u rasponima frekvencije svojstvene samo ženskoj djeci i životinjama. Trčao je u krug povremeno gurajući njušku u pijesak, a onda se zaletio prema talasima i počeo da plazi jezik ka slanoj vodi. Otkud sam mogao znati da je to njihov pas? Onako okrenuti jedno drugom, prekrštenih nogu, zaokupljeni objašnjavanjem Sunca, bili su posljednja bića u vidokrugu za koja bih pomislio da imaju nešto s tom životinjom. Žena je trčala uzvikujući *Max, Rex, Dix* ili nešto slično, a čovjek je kupio stvari

spremajući se da krene za njom. Dok je sjedjela, učinilo mi se da ima velike grudi. Bijela pamučna majica visila je niz tijelo i ocrtavala oblike koji se sada, dok trči, jasno komešaju. Pas se trgnuo i ukočio pokušavajući da kroz guste obrve fiksira poznatu siluetu. Noge su mu bile sakrivene vodom pa je izgledao kao ploveće truplo neke nepoznate morske životinje. Sa dvadesetak metara jasno se čulo *Rex*, dok je njen pratilac sa sredine plaže dozivao sa *Ana*, *Tijana*, *Dijana* ili nešto slično, no ona se nije osvrkala. To što se čovjek sporo kretao zatrpan peškirimama i torbama, očitavalo je njegovu nezainteresovanost za probleme životinje i smanjivalo mogućnost konflikta u kojem bih bio predmet bijesa dvije odrasle jedinke. Uostalom, nisam ja njušio psa. On je njušio mene i moje cipele. Branio sam se kako i dolikuje nekom ko ne podnosi te životinje i već osjećao žaljenje zbog boli koju sam nanio Rexu. Sa desetak metara sam mogao procijeniti da ona ima, ne više od trideset pet godina, i da je njeno lice zgrčeno u izraz ljutnje. Lijepo izvijene tanke obrve skupile su se na sredini iznad nosa namazanog debelim slojem kreme za sunčanje. *Šta ste vi? Ludak? Zašto ste udarili mog psa?* Govorila je sa dva metra razdaljine. Čovjek se primicao i mogao sam razabrati da je zove *Ana*, a da ga ona ne čuje ili ne želi da ga čuje zaslijepljena bijesom koji sada artikuliše kroz birane riječi. *Pitam vas zašto ste ga udarili? Vidjela sam da ste ga udarili!* rekla je i pokazala na moju lijevu dobro uglancanu cipelu sa čijeg je vrha blistao odsjaj malog crvenog Sunca. Rexa sam zakačio desnom, a ne lijevom nogom; tog Rexa, koji sad veselo dotrčava gacajući kroz talase i ponizno cvili propinjući se uz tijelo svoje vlasnice. *Mali moj! Mali moj! Daj da pogledam!* Obuhvata njušku rukama i okreće je. Primakao sam se da i ja pogledam ali ona nije obratila pažnju. Pas je naglim pokretom šape strgao maramu labavo privezanu oko njenih kukova pa je sada ostala samo u donjem dijelu kupaćeg kostima koji je provirivao ispod majice. Mali trokut platna prekrivala je slika nekog cvijeta plave boje. Prepone su bile svježije depilirane i nešto rumenije od ostatka nogu. Kada me ponovo pogledala obrve su promijenile oblik, a lice je izgledalo opuštenije. Tada sam ja trebao da progovorim i sa nekoliko kurtoaznih rečenica izvinjenja okončam susret, ali te crvene prepone su govorile da su njih dvoje tek doputovali na obalu i da će nekoliko narednih dana provesti uživajući u odmoru. Moj termin se završavao u srijedu. Još jedno jutro i sat vremena u vozu, rukovanje sa recepcionerom i srdačno *Dođite nam opet idućeg ljeta* koje starac svaki put izgovori sa jednim zubom manje. Iako smo sličnih godina, još uvijek dobijam komplimente da *sjajno izgledam*. Čemu svakako doprinose besprekorne porculanske navlake koje zamjenjuju potrošenu gleđ. Cipele ću napuniti novinama, odložiti ih u kartonsku kutiju na vrhu ormara te platiti trideset, da mi dotjeraju stan. Prošle godine je bilo dvadeset pet ali ta debela žena je neopisivo zaudarala ostavljajući svoje umašćeno tijelo posvuda. Ove godine će čistiti gospođa sa susjednog ulaza koja lijepo miriše i svakog jutra kupuje djeci svježi hljeb i mnogo povrća. Sve je riješeno telefonom. Pozvao sam je danas iz hotela, na preporuku prvog susjeda, a ona je uljudno baratala najosnovnijim potvrdnim rečenicama ispunjenim smislom. No pozvao sam je još jednom istog dana da promijenimo termin, a za sve je kriv škotski terijer Rex, što joj, podrazumijeva se, nisam rekao. Gledajući Anu kako pažljivo pretresa lubanju svog mezimca, i iza nje čovjeka krajnje pristojnog izgleda i manira koji nije želio da se upusti u nesporazum

oko cipele i psa, pomislio sam da bi bilo lijepo provesti na moru još nekoliko večeri uz vino i prijatan razgovor sa tim mladim ljudima. A presudni trenutak koji odlučuje o ostvarenju te namjere bio je onaj vakuum, onih nekoliko sekundi kad je Ana čekala da ja progovorim i nešto kažem u znak izvinjenja zbog incidenta. Nakon što je završila s pregledom i stala predamnom ukočena, ruku ratoborno naslonjenih o kukove, rekao sam: *Rex! Dođi ovamo! Rex!* a pas se ponovo ukočio gledajući naizmjenično mene i svoju vlasnicu. *Dođi Rex!* kazao sam nešto tiše i kleknuo na pijesak ruku ispruženih ka životinji. Sunce je sada bilo prepolovljeno brdom. Pas je žustro otresao more sa sebe i spokojno došetao pravo među moja koljena mašući repom u znak odobravanja ponuđenih gestova. Energično sam ga trljao po tjemenu i leđima, a on je zacvilio vedrim tonom i titravo se priljubio uz moje tijelo. Smrdio je onom kiselom nijansom testosterona kao i svaki pas mužjak, ostavljajući na mojim dlanovima nevidljive naslage masti i bakterija. Ali učinak je bio postignut. Ana se okrenula čovjeku kojeg je nazvala Pavle i rekla *Pogledaj*. Pavle se nasmiješio i slegnuo ramenima gledajući u mom pravcu. *Pogledajte Sunce*, rekao sam, a oni su se okrenuli da bi ugledali polukružni crveni rub koji se smanjivao pred našim očima, a onda nestao u brdima za nekoliko sekundi. Pijesak je naglo promijenio boju. Bez direktne svjetlosti zvijezde, zasipali su ga snopovi fotona koji se u refleksijama naizmjenično odbijaju od zemlje, vazduha i vode, zadržavajući crvenu nijansu dalekih erupcija. Udaljene siluete rijetkih šetača naglo su pocrnjele kao da se mrak prvo spušta u duše i tijela, pa tek onda zasipa predjele i stvari. *Oprostite zbog galame... Bila sam gruba... Ali on je dobar pas i sigurna sam da je samo želio novog prijatelja. Pavle? Zar nije tako?* Pavle je okrenut leđima posmatrao ostatke sutona. Iznad njegove glave vjetar je raznosio oblake duvanskog dima. *Daj povodac Pavle*, kazala je nervozno. *Tamo je i stolica. Idi za stolicu, a ja ću svezati budalu*, rekla je tonom koji se trudi da uspostavi normalan razgovor. Pretpodstavio sam da je među njima u proteklim satima bilo ozbiljnih nesuglasica što im je usadilo loše raspoloženje. Čovjek Pavle je naglo ispustio stvari koje su bile okačene na njegova ramena i ruke. To je izgledalo kao da je unutrašnjom voljom isključio silu magnetizma, pa više ništa nije prijanjalo za njegovo tijelo. *Nađi ga sama*, odbrusio je, a pas je nastavio da se mota oko mojih nogu. Prišla je stvarima i počela bijesno da pretura po ruksaku. Talasi nisu dozvolili da riječi koje je govorila povežem u rečenice ali jasno sam mogao razaznati da *nema smisla, konačno i sada* - dovoljno da bi se naslutio ritam njihovih misli i stanje zamora koje u određenom trenutku dotakne intimu dvoje prosječno inteligentnih ljudi. Naravno da o detaljima nisam znao ništa, ali to je bilo sve što sam iz kratkog susreta mogao da zaključim. Pronašla je povodac i grubo dohvatila Rexa za ogrlicu. Pas je zarežao pokušavajući da se vrati mojoj prisutnosti ali Ana je bila energična u svojoj namjeri i obavila to s rutinom. *Ja ću ga pričuvati. Dopustite*, kazao sam i ispružio ruku. Bez razmišljanja mi je predala crnu traku i kazala *Vraćam se odmah*. Ljutito je zabadala stopala u pijesak hodajući zamišljenom linijom koja spaja mjesto na kojem je stajala i crvenu stolicu na rasklapanje, stotinak metara dalje. Zaustavila se na pola puta, podigla lijevo stopalo, a onda sjela i nekoliko trenutaka pažljivo pregledala taban. Protrljala je kožu noktima, otresla pijesak sa zadnjice i nastavila dalje hramljući na lijevu nogu. Aluminijski liegestuhl prkosio je logici poput džinovskog

insekta ukočenog smrću: jedini predmet te vrste na horizontu, a kad ste *jedini* onda izgledate dostojanstveno i tužno. Ana je prvo sjela kraj stolice i razgledala svoje stopalo. Potom je u nekoliko spretnih poteza promijenila oblik metalne konstrukcije sa crvenim platnom. Njen Pavle je završio cigaretu i sa dva prsta katapultirao opušak niz vjetar. Pažljivo me pogledao, a zatim prišao. *Šta si ti?* rekao je odmjeravajući moje sivo laneno odijelo, sve do cipela, najudobnijih cipela koje sam ikada imao. Izvadio sam kutiju iz džepa i ponudio mu još jednu cigaretu ali on me je i dalje gledao kao da traži nekakav tajni znak raspoznavanja koji će me svrstati nekamo, upakovati nekom omotnicom zbilje kojoj, vjerovao je to Pavle, nisam pripadao. *Dr Maksim Džankić, urolog u penziji... Ako baš hoćete*, rekao sam pokušavajući da zadovoljim realnost. Bezuspješno sam se trudio da zapalim, a onda je Pavle izvadio zippo i ponudio plamen. Za trenutak su naša lica bila osvjetljena malom vatrom i ja sam mogao vidjeti duboku brazdu ožiljka ispod njegovog lijevog oka. Gledao je prema Ani koja nosi liegestuhl. Zurio je kao da procjenjuje ima li vremena za još jedno pitanje. *A vi ste Pavle...* nije me pustio da završim i dopunio je rečenicu sa *...Anin suprug*. Pas je omotao povodac oko moje lijeve noge. *Dobro vam stoji... Taj pas. Oprostio vam je cipelu. Glupa džukela. Da sam ga ja udario cvilio bi dva dana*, rekao je otkrivajući zamršeno klupko odnosa koji su spajali ta tri bića. *Star je, razmažen i čangrizav. Podsjeća me na mog oca*, rekao je Pavle i počeo da kupi razbacane stvari. Ana je tresnula stolicu o pijesak i zatim sjela podižući taban. *Pogledaj šta je to Pavle. Boli me. Svinje svašta bacaju. Šta je to?* On je stajao nakićen stvarima i zurio s visine. *Nije ništa... Ne vidi se... Neki trn vjerovatno. Hoćemo li natrag? Postaje hladno*, rekao je i sporo krenuo preko pijeska. Na njegovoj košulji bilo je odštampano nekoliko velikih crnih slova. Tjeme je otkrivalo komad sjajne lubanje: prerana ćelavost koja nesigurne ljude daruje jutarnjom nervozom. *Ako dozvolite... Ja ću pogledati*, rekao sam i odmotao povodac sa svoje noge. *Pa gledajte onda*, rekla je Ana i još malo pomjerila stopalo uvis. Dok sam iz unutrašnjeg džepa vadio naočare, pas je počeo da liže njeno desno koljeno. Uhvatio sam je za petu i palcem pritisnuo sredinu tabana. Oglasila se čudnim podvrisivanjem, tonom koji nisam očekivao od njenog glasa. Pavle je zastao na izlazu s plaže, nakratko se okrenuo i odmah nastavio dalje. Komadić zelenog stakla sam dohvatio noktima i zatim ga okrenuo ka večernjoj svjetlosti. *Evo ga... Mali krvavi dijamant*, rekao sam, a ona je spustila nogu i pomilovala psa. *Hvala vam*, rekla je s osmjehom olakšanja. Rex je namirisao svježe eritrocite i prišao da poliže crvenu mrlju na njenom stopalu. Dohvatio sam povodac i privukao životinju k sebi. Nadolazila je plima, talasi su zapljuskivali sve bliže. Sićušne krabe su provirivale iz pijeska u potrazi za obrokom. Mali strvinari jedu male strvine kad se noć spusti. Taj miris mora uvijek je miris truleži i raspadanja. Zatražila je moju ruku kad je odlučila da ustane i pažljivo utisnula stopalo na rashlađeni pijesak. *Osjećam kako pulsira. Prija mi hladnoća*, rekla je oslanjajući se na moje rame. Kroz miris svježe utrljanog losiona za sunčanje probijao se parfem. *Možete li da hodate*, rekao sam. *A šta ako ne mogu? Vi ćete da me nosite?* rekla je i ubrzo dodala *Mogu. Naravno da mogu. Ne brinite. Samo... bila bih vam zahvalna ako uzmete stolicu... ili psa*, rekla je. Odlučio sam se za mrtvu prirodu. Prije nego što ću uzeti stolicu Rex je pritrčao i pustio žuti mlaz nasred crvenog platna. Zbog toga je bio kažnjen trzajem uzice i psovkom. Od tog trenutka

valjalo je samo lagano hodati. Tama koja je dolazila s mora tjerala je ljude na sigurnija mjesta. Duž kilometara pijeska mogli su se vidjeti parovi i porodice koje sklapaju rijetke suncobrane. Odlazili su s nadom da će sunca biti i sutra, da će zvijezda ugrijati vodu i učiniti je prijatnijom za kupanje. Jednostavna očekivanja koja egzistenciju čine mogućom. Ana je ćutala okupirana povrijeđenim stopalom i gladnim psetom. Kad smo zašli u drvored borova rekla je da su smješteni u zelenim bungalovima i pokazala na obližnju šumu topola i stoljetnih bijelih jasenova. Kazala je da uživaju u tišini jer još uvijek nema mnogo gostiju. Rekao sam da već godinama dolazim u hotel preko puta jer dio cijene pokriva penzioni fond. Rekao sam joj da svaka soba iznad kreveta ima reprodukciju Van Goghovih čempresa i da sa terase mogu da vidim upravo dio plaže na kojem smo nedavno stajali. Lagao sam za Van Gogha i odmah pokušao da protumačim motiv te laži ali Ana je prekinula moja razmišljanja i rekla da u frižideru imaju bijelog vina te da bi voljela da skupa popijemo čašu-dvije. Izvinjava se zbog neprijatnosti kojima sam bio izložen, zahvalna je zbog stakla i stolice. Voljela bi da se na neki način oduži. Nisam se trudio da iscrtavam plan ali te su se slike jednostavno nametale. Zanimljivo prijateljstvo u poznim godinama, osvježnje koje će me iznova povezati s ljudima: novi razgovori, nove riječi i misli u kojima za mržnju nema mjesta. Osjećao sam euforiju zamišljajući sebe kao smjernog gospodina koji nježno prihvata čašu rashlađenog vina i pažljivo sluša rečenice koje ga suštinski ne zanimaju ali zaslužuju uljudan komentar. Vjerujem da sam bio spreman za tako nešto. U početku je izgledalo da Ana pokazuje prirodnu ljubaznost i ponaša se prema meni načinom koji zaslužuje sijeda glava. Ali već nakon nekoliko čaša chardonnaya počela je vulgarno da se cereka i obraća mi se sa *ti*. Dok smo hodali pod velikim krošnjama kraj zamračenih zelenih bungalova rekao sam da bi to bilo divno i da uživam u vinu, naročito bijelom. *Otići ću da se presvučem i telefoniram. Nadam se da neće biti kasno ako se pojavim oko deset*, rekao sam. Primicali smo se njihovom bungalovu sa prostranom terasom i velikom garniturom za sjedenje. *Naravno da neće biti kasno*, rekla je. *Kad god dođete, to je uredu*, kazala je i odmahнула Pavlu koji je sjedio na stepenicama sa bocom piva među nogama. *Zašto piješ to smeće budalo*, rekla je. *Pijem šta pijem*, rekao je i posisao dugački gutljaj od kojeg se zacrvenio u licu. *Gdje je—?* pita Ana, a on cigaretom pokazuje na podnožje terase i žutu plastičnu posudu punu crnih grudvica hrane. Rexa je svezala za ogradu. *Jedi sad prasence*, kazala je primičući nogom hranilicu. *Može ovdje?* kažem ja. *Stavite je bilo gdje... Može tu, pored ograde*. Pažljivo sam odložio stolicu plašeći se da bi neartikulisana škripa metala mogla poremetiti lomljivu ravnotežu trenutka. Vjerovao sam u takve stvari. Pogotovo u situacijama kada su moji nervi doživljavali vrhunac napetosti. Trudio sam se da izgledam opušteno i kontrolišem pokrete. Disao sam duboko ispunjavajući pluća svježim vazduhom do posljednje alveole. Hladan znoj se cijedio niz leđa natapajući rub pantalona. Vrat je počinjao da svrbi napadnut sitnim mušicama koje su se kretale u oblacima. Mrak se sada zavukao među to grozno drveće i te ružne kuće, noć je došla s mora ispunjavajući vazduh mirisom sutrulog planktona i joda. Morao sam uložiti dodatni napor. Nisam želio da ljudi primijete drhtanje ruku i ukočene osmijehe koji su pohodili lice bez ikakve kontrole. Sve su to bili podrazumijevajući simptomi starosti koja od tijela uvijek pravi raštimovanu

circusku predstavu i ukida dostojanstvo. Sve će biti uredu kad se istuširam, pomislio sam, kad popijem lijekove i deset minuta provedem u zamračenoj sobi. Mora biti uredu, pomislio sam, jer me očekuje naporna noć. Još razgovora, ponovo ljudi, odmjerene geste i samokontrola dostojna hirurga. Načinio sam dva pažljiva koraka unazad i onda reko: *Dragi moji, sad idem... Ali vidimo se ubrzo*. Pavle nije razumio zašto bi se opet vidjeli pa je upitno pogledao Anu. *Naravno, vino je spremno. Čekamo vas. Hvala još jednom*, rekla je gledajući Pavla koji je slegao ramenima i ponovo dohvatio flašu. Taj lijeni čovjek se nasmijao dok sam odlazio. Ispustio je nekakav šišteći akord i siguran sam da je to trebalo da bude podrugljivo dobacivanje koje nije uspio da artikuliše riječima. Nije bilo svrhe o tome razmišljati. U meni je vidio smiješnog i nametljivog starca, slučaj s ljetovanja, najobičniju grešku stvarnosti, ometanje frekvencije koje samo od sebe prođe. Tako se ponašao. Ali prije konačnih zaključaka valjalo je sjesti za sto, otvoriti flašu chardonnaya i pustiti vino u tijela. Usporio sam korak ne bih li zaustavio znojenje. Komarci su zujali oko ušnih školjki. Moje velike staračke uši ispresijecane su kapilarima. Najmanje uzbuđenje potjera krv i proširi zenice. Insekti pokušavaju da se domognu vrućeg zalogaja. Sisaće plazmu zatrovanu hemikalijama, crvenu tečnost razblaženu blizinom smrti. Izlazim kroz glavnu kapiju posađenu kraj recepcije. Dupla vrata su širom otvorena ali nema nikog. Sa ekrana kompjutera bliješti zalazeće Sunce i horizont mora izdijeljen jedrima. Na tabli s ključevima svega je nekoliko praznih mjesta. Nad kapijom se razlivaju treperava neonska slova i zuje dobrodošlicu. U šiblju žubori voda: crijevo se proteže dvorištem i ne preostaje mi ništa drugo nego da pomislim na zmiju. Hodajući prema svom hotelu zurio sam u zamršene krošnje hrastova uz čije grane puze kolone gusjenica. Čim stignem u sobu pozvaću komšinicu koja lijepo miriše i svakog jutra kupuje djeci svježi hljeb i mnogo povrća. Odložićemo spremanje stana za narednu sedmicu. Prije toga treba produžiti boravak u hotelu za još dva dana. Ukoliko večerašnja sjedeljka ispuni očekivanja, ako bijelo vino zagriže, mogao bih zaključiti da imam nove prijatelje koji će i nakon ljetovanja predstavljati interesantan začim penzionerskoj rutini. Povremene posjete, rezglednice i pisma. Mladi ljudi bez djece vjerovatno mnogo putuju. Poklanjali bi mi bizarne predmete iz raznih krajeva koje ću s radošću prihvatati uz dobro pripremljenu večeru prošaranu nepoznatim začinima. Naučiće kratke zdravice na egzotičnim jezicima i neće štedjeti komplimente povodom mog držanja, mnogo mlađeg od realnih godina. Tako sam razmišljao gazeći uskom kamenom stazom ka jednom od bočnih ulaza. Razmišljaću o sličnim stvarima dok budem koračao uskim hodnikom u prizemlju, dok se budem vozio liftom, razmišljaću o kratkoročnim projekcijama svoje budućnosti i dok budem hodao lavirintom četvrtog sprata sve do sobe broj 42 u kojoj više neće biti mjesta za razmišljanje jer treba obaviti nekoliko praktičnih stvari. Društvo u liftu mi je pravila debela žena sa krupnom bradavicom na lijevom obrazu. Ili je to bio desni obraz, više ne mogu da tvrdim. Protokolarno se osmijehnula u znak zahvalnosti kada sam je pustio da prva uđe, a njena smeđa bradavica se pomjerila nekoliko centimetara uvis. To sićušno biće na njenom licu pratilo je svaki grč mišića pod salom ružne, pjegave glave. Već na drugom spratu sam je prezirao, na trećem sam je mrzio, a kada se lift na četvrtom zaustavio bio sam spreman da odgrizem tu stvar i lišim glupaču dodatnih muka. Sva

ta razmišljanja bila su čedo prijatne nervoze izazvane predstojećim sastankom. Petnaest je godina prošlo od smrti moje žene. Moždane ćelije odumiru brzinom svjetlosti, sive ćelije umiru i ostaju da trule pod lobanjom, a na tom je groblju sve manje mjesta za ljude. Emocije se gase bez upozorenja i nakon nekog vremena ostaju samo sjećanja na emocije. To bi trebao biti prirodan proces koji blizinu smrti čini podnošljivijom. Jer ukoliko više nemate za čime da žalite, ako se ne sjećate uspomena koje titraju kao dokaz da je nekad, ipak bilo bolje, lakše ćete napustiti svijet. Mariju sada mogu da dozovem jedino kroz kadrove crno-bijelih fotografija, zajedno sa licima duhova i demona, sterilnim ostacima ljudi koji su gazili kroz moj život. I ne samo da ne mogu ustvrditi da je *nekad bilo bolje*, već mi je potreban veliki napor da spoznam da je uopšte postojalo *nekad*. Minuli dani gube treću dimenziju, a pravolinijska spoznaja vremena je usputna žrtva. Decenija se sažima u nekoliko slika i mirisa, deseci godina se prazne značenjima i ispunjavaju nekom čvrstom, gotovo opipljivom nebulom koja sve što mi se nekad činilo važnim zamrzava u magli, čineći ga neprepoznatljivim i beskorisnim. Uzaludno se boriti protiv takvog neprijatelja. Valja se prepustiti stihiji postojanja, laganom propadanju koje, ako imate sreće, vitalne organe poštedi malignih oboljenja. Moja prostata besprijekorno funkcioniše. Mokrim s uživanjem i obilato, kao pokisli pas. Sićušnim ključem pogađam bravu na broju 42. bez ikakvih problema i otvaram vrata svoje sobe. Žena u liftu mirisala je slatkim, jeftinim parfemom. Zato mi prija oštar zadah sredstava za dezinfekciju kupatila. Udahnem duboko, izdahnem do kraja u taj plastični mrak, a onda primjećujem da svjetlo na telefonskoj sekretarici ritmično otkucava. To čini da se soba nakratko okupa bojom rubina. U staklu balkonskih vrata vidim svoju siluetu i lik osjenčen crvenim svjetlucajem; lik koji sljedećeg trenutka nestaje zaodjenut tamom. Sjeo sam na krevet i upalio lampu za čitanje, a zatim pritisnuo to prljavo plastično dugme da bih čuo prljavi plastični glas koji najavljuje dvije zvučne poruke. Ležerno sam počeo da otkopčavam košulju vjerujući da se u oba slučaja radi o protokolarnim informacijama sa recepcije koje me upućuju kada da napustim sobu, saopštavaju promjenu termina večere ili doručka. No prvo se začuo nesigurni glas mog sina koji hinjeći veselost pita *Kako si stari?* i *Je li sve na mjestu?* izgovarajući još cijeli niz nepotrebnih rečenica, onih skupova potrošenih riječi koje koriste ljudi kad nemaju hrabrosti da doista kažu što žele. Iz njegovog nosa cure dječjačke sline kojih se nikad nije oslobodio. Dok ukratko prepričava svoje probleme on šmrca i rukavom otire nos. U fotelji preko puta sjedi njegova ružna supruga. Prisustvo te žene se osjeća u glasu mog sina. Sjedi zavaljena u naslage celulita i sluša, jer ja sam taj koji će pozajmiti novac: stara prznica sa ušteđevinom koju ljubomorno čuva na nekoliko računa. Znao sam da o meni ima takvo mišljenje. Čini se da nešto šapuće i da se približila slušalici dok moj glupi sin saopštava cifru, dok govori da im je novac neophodan i da bi bilo dobro ukoliko ga budu imali do kraja sedmice. Unaprijed su zahvalni i znaju da mnogo traže, ali ja sam jedina osoba koju doživljavaju kao istinskog prijatelja. Pritiskam crveno dugme prekidajući sina u pola rečenice. Večeras ne želim da razmišljam o tom čovjeku. Obući ću zelenu košulju i crni sako. Nekoliko tableta za smirenje ukinuće mogućnost naglih promjena raspoloženja kojima sam sklon u večernjim satima. Kombinovane sa umjerenim dozama alkohola, sitne crvene

kapsule ispunjene prahom, moje tijelo čine lakšim i prozračnijim. Iznad mog kreveta zakačen je veliki reklamni poster uokviren crnim ramom i prekriven staklom. Na njemu dvoje nepodnošljivo starih i nasmijanih ljudi, bračni par u osamdesetima, sjede na terasi restorana okrenutog prema moru. Nazdravljaju gledajući u objektiv. Na stolu je poslagano vještačko voće duginih boja. Kristalne čaše sijaju pod neonom isto kao i njihovi zubi. Sve to upućuje na povoljne uslove plaćanja ljetovanja za penzionere. Sitnim, crnim, jedva vidljivim slovima penzioni fond obavještava da su troškovi prevoza tijela u slučaju smrti u hotelu, njihova obaveza. Zidovi u sobama bili su prazni ranijih godina. Čim sam stigao, pokušao sam da skinem taj prizor sa zida, no ram je bio prikačen sa nekoliko šarafa. Zato sam Ani rekao da iznad moje glave vise Van Goghovi čempresi. Da sam rekao istinu, od vina ne bi bilo ništa. Pomislila bi da pred sobom ima nekog kome će prije zatrebati besplatan prevoz do groblja nego čaša chardonnaya. Prvi utisak je najvažniji. Sve riječi, geste, i stvari koje ponudite kao asocijacije prilikom susreta, počinju da se slivaju u jednu tačku gradeći izvjesnu šifru vaše ličnosti u očima sagovornika. Kad sam pomenuo Van Gogha i čemprese, učinio sam da Ana te divne tirkizne nijanse, tu jedinstvenu tamu Van Goghovih noćnih pejzaža, na neki način veže za moju spoljašnjost, moj glas i pokrete. Kad sam odslušao prvu poruku, otišao sam do kupatila i u smirujućem hladu mermernih pločica natočio veliku čašu vode. Dugme na telefonskoj sekretarici je nastavilo da pulsira crveno. Činilo mi se da sada trepće u sporijem ritmu. Ili je to moj unutrašnji časovnik počeo sporije da otkucava nakon popodnevnih uzbuđenja. Spustio sam na jezik dvije kapsule i s uživanjem iskapio čašu. Osjećao sam kako klize golicajući sluzokožu jednjaka. Posmatrao sam svoje zenice u ogledalu i zaključio da je lice blago preplanulo. Dvosatne šetnje niz obalu nahranile su kožu. Smeđe fleke rasute po čelu i nosu, sjedinile su se sa novom bronzanom nijansom koja mi se istinski dopadala. Pod uticajem vazduha natopljenog solju duboke brazde oko očiju postale su slabije vidljive. Znao sam da su ove promjene samo kratke stanke u nezaustavljivom procesu raspadanja tijela. Znao sam da će kosti već sutra nastaviti bolno da škripe. Ali osnažen novim optimizmom koji poput pečurke ubrzano raste potpomognut kapsulama, stao sam pred veliko ogledalo u hodniku te snažno nategao bicepse i grudi. Iz susjedne sobe dopirao je teški kašalj kojim starci prikupljaju ispljuvak. Porozne ćelije sukcesivno odumiru stvarajući u grudima žućkastu kašu koja otežava disanje. Još uvijek nisam imao takvih problema. I ako s mojih nadlaktica vise suve zavjese naborane kože, mišići besprijeckorno reaguju na sve komande. Pušim nekoliko cigareta dnevno. Pluća diskretno zašušte kad duboko udahnem, ali za sada ne emituju ozbiljnije znake propadanja. Stojeći pred ogledalom osjetio sam prijatnu toplotu u dlanovima i vratu. Tablete su oslobodile hiljade sićušnih molekula koji jurišaju na nervne završetke. Preskoćiću hotelsku večeru i pustiti vino da brzo prodre u krv. Sklonio sam jastuk i pogasio svjetla. Čaršav miriše na uvelo lišće. Deset minuta meditacije u mraku dodatno će me pripremiti za predstojeće događaje. Jedino preostalo svjetlo je dugme na telefonskoj sekretarici koje ću pritisnuti da bih saslušao i drugu poruku. Dotakao sam ga zatvorenih očiju, pažljivo, kao da dodirujem plamen svijeeće. Počelo je zujanjem i zvucima slušalice koju je neko namještao uz obraz. Čekao sam na glas: muški glas i nekoliko dosadnih rečenica o bilo čemu, no čulo se

samo duboko, hrapavo disanje koje je začas ispunilo tamu sobe. Crvena lampica više nije sijala. Pogledao sam staklo balkonskih vrata ne bih li u daljini pronašao trag svjetla ali nisam ništa mogao da uočim. Masna i crna tama se slila u prostor i svijet, pomislio sam i osjetio nedefinisan strah vođen prisustvom tog nepokolebljivog disanja iza kojeg su se čuli šumovi dalekih stvari. Čulo sluha se izoštravalo. Bio sam uvjeren da to biće sjedi kraj otvorenog prozora jer se povremeno moglo čuti nešto nalik komešanju krošnji. Bez traga ljudskih glasova i radnji, bez škripe namještaja i posuđa, nejasni snop zvuka se prelivao iz jedne samoće u drugu samoću. Ležao sam prikovan za rashlađeni madrac i počeo da razmišljam o danima i godinama u kojima je život stao: o ciničnoj konstanti proticanja istih sati, istih namjera, istog bola. Pluća su se sažimala razočarenjem. Tako malo je bilo potrebno pa da se tanko stakleno zvono raspe u komade suprotstavljajući me velikoj i moćnoj praznini protiv koje više nisam mogao da se borim. Ležao sam u mraku sobe broj 42 napuštajući dragocjene komadiće realnosti koje svakog dana brižljivo sakupljam i prevrćem u mislima poput najvećih dragocjenosti. Disanje je trajalo već nekoliko minuta i brižljivo isisavalo snagu iz mojih kostiju navodeći me u najdublje jame nesreće, starosti i samoće. No tada se nešto naglo promijenilo u frekvenciji. Činilo se da je slušalica ispala iz ruku, a disanje je prestalo. Za kratko su se nametnuli reski ritmični zvuci, oštri šum i grebanje, a narednog trenutka je zalajao pas. Čovjek je tada hitro prekinuo vezu i prenos je završen. Obuzimalo me od nogu. Osjetio sam vrelinu u plućima, a srce je počelo snažnije da lupa. Zato jer je jedino pseto na koje sam mogao pomisliti bio crni škotski terijer, zato jer je jedini čovjek na kojeg sam mogao pomisliti bio lijeni ljubitelj piva. Nisam imao dokaze da je to bio Pavle, niti da je s druge strane slušalice uopšte sjedio muškarac. Ali to ćutanje lišeno smisla, jasno sam mogao povezati sa njegovom pojavom i ponašanjem. Znao je moje ime i hotel. Morao je nazvati u onih deset minuta koliko je trajao povratak sa praga njihove ružne zelene kuće. Nije to uradio da bi se zabavio, niti je pokušao da me zastraši. Šaljući svoje ćutanje u moju samoću, nesvjesno je otkrivao voajerske strasti. Pokušavao je da svoje maglovito prisustvo donese u moj svijet, te da na taj način razobličići i racionalizuje uznemirujuću distancu ispriječenu između nas dvojice. Ana je otišla u kupatilo, on je iskapio pivo na stepenicama, pišao uz drvo i onda se dohvatio telefona. Rex je halapljivo završio obrok. Trebalo mu je malo ljudske pažnje da bi u potpunosti uživao vareći koncentrat. Uz malo truda i trzanja, uspio je da odveže uzicu sa ograde i potrči u kuću. Sretno je zalajao vidjevši svog gazdu zavaljenog u fotelji, vjerujući da će lako izmoliti milovanje po stomaku. To je lavež koji sam čuo u sobi. To je zvuk koji mi je naglo povratio raspoloženje, učinio da hitro ustanem nanovo spreman da potrošim dan. Kompleksi svježih enzima potekli su venama rekonstruišući raspoloženje. Upalio sam sva svjetla i izvukao divnu zelenu košulju sa crnim dugmadima. Ljubazne djevojčice iz hemijske čistione uspješno su otklonile mrlje od krvi. Dok sam uživao u aprilskom suncu na terasi svog stana posmatrajući rascvjetalu lavandu i nekoliko kaktusa na susjednom balkonu, krv je jednostavno prokapala iz nosa. Istrošeni zid kapilara je popustio pred navalom tamno crvene mase koja je umalo, zauvijek uništila moju omiljenu košulju. Više ne gledam kaktuse dok sjedim na terasi. Već radije posmatram kamena brda i kuće na zapadu. Košulju uvijek uredno zakopčam do

vrata ali sada ću ostaviti jedno dugme. To upućuje na nonšalanciju i vjerujem da će se dopasti mladim ljudima sa kojima ću provesti večer. Progutao sam još jednu pilulu i plastičnu kutijicu zavukao u unutrašnji džep sakoa. Zatrebaće ukoliko bude nepredviđenih uzbuđenja ili nagle promjene takta. Ljude još uvijek ne poznajem tako da je mnogo pristojnije izgovorene gluposti propratiti ravnodušnim smiješkom, nego reagovati burno i zamazati večer debelim naslagama gorčine. Potrošio sam još deset minuta na dva telefonska poziva. Odložio sam čišćenje stana za ponedjeljak i produžio boravak u hotelu za još dva dana. Obračunaće cijenu bez penzionerskog popusta jer se produženje mora obaviti najmanje 72 časa prije isteka redovnog termina. Ubijeđen sam da je svinja za recepcijom izmislila pravilo i da će ostatak staviti u džep. U trećoj smjeni rade sezonski radnici koji me ne poznaju, ali ne želim riskirati čekajući jutro. Sobu bih morao napustiti prije deset, no ukoliko večerašnja sjedeljka kulminira radostima pijanstva, želio bih da spavam nešto duže, bez uznemiravanja. Hotel sam napustio sporednim hodnicima mimoilazeći nekoliko paraplegičara. Oni su plaćali samo pola penzionerske cijene hotela, sukladno polovini oduzetog tijela. U obližnjoj prodavnici sam odabrao cigarete i flašu prosječnog chardonnaya. Obično pušim davidoff light ali večeras kupujem gauloises jer želim da iznenadim pluća. Crni duvan će dodatno umiriti nerve i rastjerati rojeve komaraca. Koračajući cestom zasvođenom čempresima, prvi put tog dana osjećao sam istinsko uzbuđenje. Naleti vjetra su lomili sitne sasušene grane raznoseći oblake polena. Polen se lijepio za oznojeno čelo i slavio na obrve. U daljini, nad morem, munje su osvjetljavale titanske stubove kumulonimbusa tjerajući sitne barke u mirnije vode, iza lukobrana. Sa plaže je dopirao ritmični huk talasa izmiješan sa dalekom grmljavinom. Primičući se neonskoj kapiji kompleksa zelenih bungalova izvadio sam svoju dragocjenu plastičnu kutiju i progutao još jednu kapsulu, a onda se ispravio i počeo koračati odlučnije. Neonske lampe su osvjetljavale staze između kuća. Iza prozora sa spuštanim roletnama plakalo je dijete. Sa lijeve strane, iz susjedne kuće, dopirao je glas televizijskog spikera i saopštavao vremensku prognozu. Mogućnost kiše u priobalju. Tačno je dvadeset dva sata. Svjetla na terasama bila su pogašena. U ovo doba godine, mimo glavnih turističkih gužvi, hotele uglavnom popunjavaju parovi s djecom i penzioneri. Svi rano odlaze na spavanje i rano ustaju. Polusvjesnu asmatičnu djecu još uvijek obuzetu snom, roditelji izvode u šetnju obalom pred samo svitanje. Tada je koncentracija joda u vazduhu najveća. Ja prijepodnevnih sati provodim na terasi hotela ispijajući bezbrojne kafe sa vještačkim zaslađivačem i malo hladnog mlijeka. Zauzmem sto na samom rubu i okrenem leđa hordama penzionera, paraplegičara i invalida rada, koji nakon doručka izlaze kao iz mravinjaka. Nekritički se izlažu sunčevim zracima vjerujući da će ta čistoća preporoditi njihove duše kao i njihova tijela. Trljaju jedni druge užeglim maslinovim uljem, pa kad Sunce pojača približavajući se zenitu, vonj na hotelskoj terasi postaje nepodnošljiv. Mrtve ćelije epiderma u kombinaciji sa oleinskim kiselinama, proizvode miris sličan trulim jajima. Diskretne količine kolonjske vodice i hidrantna krema za ruke, jedini su preparati koje nanosim na svoje tijelo. Večeras sam se poprskao iza oba uha i namirisao vrat malo više nego što je uobičajeno. Prste svježije namazane kremom provukao sam kroz kosu. To čini da preostale smeđe vlasi bolje dolaze do izražaja naspram dominantno sijede

kose. Ana i Pavle su izgledali kao uredni i pedantni ljudi. Zato sam želio da ih svojim izgledom i držanjem posebno uvažim. Očekivao sam dobro osvjetljenu terasu, uglancane čaše i, možda, par svijetla. Nadao sam se da ću ih zateći spremne, u večernjim košuljama, osvježene i pune optimizma. No sva svjetla u kući bila su pogašena, a stolice nepravilno razbacane. Po stepenicama se kotrljalo nekoliko praznih pivskih flaša i pseća činija za hranu. Da nisam popio onih nekoliko kapsula, vjerujem da moje tijelo ne bi izdržalo razočarenje. Ali i pored toga sam doživio jedva primijetni slom živaca. Osjećao sam grčenje mišića u predjelu vrata, a ruke su počele nekontrolisano da se znoje. Bijesno sam šutnuo Rexovu činiju i srušio obje flaše. Srce je lupalo napadnuto mržnjom, a onda je Rex odnekud dotrčao i počeo umiljato da cvili. Lizao je vrh moje desne cipele jer je na njemu bilo ostataka hrane. Ovog puta sam ga nježno odgurnuo i pored želje da ga snažnim špicem prilijepim o zid. Morao sam odlučiti da li da se okrenem i odem ili da pokucam na njihova vrata nadajući se da će neko od tih mediokriteta otvoriti i uljudno se izviniti zbog neprimjerenog dočeka. Iznenadio sam samog sebe kad sam ležerno odložio vino na sto i elegantnim pokretima otvorio kutiju gauloisesa vadeći kratku cigaretu koja je mirisala na suve smokve. Snažno sam udahnuo taj mali cilindar bez filtera i pluća do kraja ispunio gustim plavičastim dimom. Zadržao sam dah napajajući tijelo nikotinom. Osjetio sam prijatnu vrtoglavicu i hladnoću u predjelu stomaka, a kada sam izdahnuo već sam bio spreman za neke nove, prijatnije misli. Trebalo je pokazati više razumijevanja. Ti mladi ljudi opterećeni poslovnim obavezama ovdje troše dragocjene dane godišnjih odmora koji njihov život odvlače od dosadne rutine. Čisto nebo, kilometri sitnog pijeska, vječiti šum valova, i mogućnost da se u sve to zuri bez prestanka, provjerena su terapija za oslobađanje od stresa. Dvosjekli mač, rekao bih, jer na površini sve izgleda savršeno logično. Godine ljetovanja na istoj plaži, u istom hotelu, učinili su da prikupim, blago rečeno, kontradiktorne činjenice. Jer more sa svojim zvucima i vjetrom *primorava* ljude na ćutnju. Zagledani u to prostranstvo preliveno bilionima kristalnih fotona, bića poput Pavla i Ane inhibiraju riječi. Veoma ćete rijetko čuti ljude kako razgovaraju na toj velikoj pješčanoj plaži. Opijeni suncem, osvješeni tijela, ne mogu se odbraniti od stampea različitih misli koje ne smiju da izgovore iako to žele. Jutarnje kontemplacije su najčešće bezazlene, no kad želudac svari kasni ručak, a turisti po navici krenu u popodneve šetnje rubom morske pjene: tada se svijest zatamnjuje najrazličitijim krajnostima. Držeći se za ruke, bračni parovi, svako ponaosob, razmišljaju o paklu braka nadajući se skorom razvodu. Samoubice smjelo planiraju večernje kupanje svjesni da neka delirična čestica mozga od tog kupanja želi samo jedno. Kada dune jugo, a grmljavina visokih talasa zabavi kupače, novine uvijek donesu vijest o nekoliko smrtnih slučajeva. Nemoguće je dokazati kada se radi o nevještim plivačima, a kada o čistoj suicidalnoj namjeri. Na taj način porodica ostaje zaštićena od samoubilačke stigme, a mekani pijesak tijelo ostavi gotovo netaknuto. Uz malo šminke imate lijepog mrtvacu kojeg je namjerom sudbine od života otelo more. Zato nikada ne šetam obalom nakon južine. Oštećeni vid u svakom truplu drveta prepoznaje ljudski leš, u svakoj gomili pijeska grobnu humku. Ako večerašnja oluja dosegne obalu, more će sutra promijeniti boju i podivljati. Sa terase na kojoj sjedim nisam mogao vidjeti južno nebo. Okrenut prema crnilu sjeverozapada

siromašnog zvijezdama, trudio sam se da umirim disanje zureći u zelene krovove napadnute puzavicama. Gauloises sporo sagorijeva, a tanki cigaret papir se lijepi za usne. Na vrhu jezika osjećam gorke čestice duvana. U sinusima čujem pucketanje, kao da talas valja kamene oblutke. Sad lakše dišem, i bijes koji sam osjećao nekoliko minuta ranije, čini se dalekim, kao sjećanje nakon mamurluka. U takvim trenucima mi ne preostaje ništa drugo nego da razmišljam o starosti i samoći. To su činjenice kojih ne uspijevam da se otresem. Ne želim reći da pokušavam ali ponekad, naprosto, želim da ih zaboravim. Zato ne podnosim kad me neznanci podsjećaju na godine i starost. Uvijek odbijam pomoć u samousluzi ili na pješačkom prelazu. Na klupama, u parku, sjedim sam jer ne želim da slušam istorije bolesti prostate i urinarnog trakta. Ali čaša vina u društvu mladih tijela: to je poziv koji se ne odbija. Nekoliko sati na izvoru života, zdravi zubi i osmijesi lišeni cinizma, brzo razmišljanje i hitri pokreti, sve to čini da na trenutak zaboravim godine, prepuštajući se iluziji vječnog života. Zato sam spreman da pogazim svoje ljudsko dostojanstvo i čekam na terasi preznojavajući se kao flaša rashlađenog chardonnaya. Žar cigarete se primakao prstima. Nervni receptori odumiru pa me vrelina usijanog duvana samo prijatno golica. Dok sam uvlačio zadnji dim, u hodniku se čulo komešanje. Rex je dotrčao iz žbunja i mahao repom očekujući poznatu siluetu. Ana je sada nosila dugačku crnu majku koja se spuštala do polovine butina. Oprezno je provirila kroz odškrinuta vrata, upalila svjetlo na terasi i rekla *A to vi pušite. Mislila sam da je Pavle. Koliko je sati? Nije valjda već jedanaest?* Sjela je zijevajući i dohvatila kutiju gitanesa. *Mogu li?* pita i uzima cigaretu. Kad sam ponudio upaljač rekla je *Kasnije. Hvala. Pavle nije sa vama?* Rekao sam da sjedim i pušim već četrdeset minuta čekajući da se neko pojavi, a Ana se zagledala u tamu između susjednih kuća i hrastova, kao da bi njen Pavle mogao biti neka od tih kuća, neka od tih biljaka. *Zaspala sam na fotelji. Izvinite. Ovaj morski vazduh opija kao...* Nije dovršila rečenicu već je snažno pljesnula po lijevoj butini psujući komarce. *A vi ste donijeli to vino doktore? Baš te zlatni,* rekla je i dohvatila bocu. Njena rečenica u kojoj kaže *doktore*, u kojoj moju malenkost naziva *zlatnom*, potjerala je na čelo nove graške znoja i probudila nervozu. Jer toj ženi nisam rekao da sam doktor. To joj je rekao njen lijeni suprug Pavle što znači da sam bio predmet razgovora u kojem, tvrdim, nisam imao pozitivnu ulogu. Komentarisali su moje odijelo, moje cipele i čarape prošarane plavim rombovima. Ana se izvinjavala zbog ishitrenog poziva nepoznatom starcu i rekla da sigurno neću doći. Rekla je da ljudi kao ja jednostavno *ne dolaze*, a taj glupi-pametni Pavle je vjerovatno kazao da sam ja baš od onih što *uvijek dolaze*. Ana je besciljno posmatrala krošnje smišljajući rečenice i teme kojima bi mogla da započne bilo kakav razgovor. Ja sam sada njena realnost. Sjedim zavaljen u udobnoj stolici prekrštenih nogu i pripaljujem još jednu mirišljivu cigaretu. Ona očekuje da se njen Pavle pojavi odnekud iz mraka i spasi je trenutne nelagodnosti koja sa valja među nama poput razmaženog djeteta. Rex je insistirao da se popne u njeno krilo. Lizao je po koljenima i glavom zadizao crnu majku. *Pogledajte budalu. Obožava ljudsku kožu. E nećeš!* rekla je i odgurnula pseto koje je skakutalo u mjestu još nekoliko sekundi, a onda otrčalo da piša uz ogradu balkona. *Da donesem otvarač?* pitala je držeći hladnu flašu među koljenima. *Naravno rekao sam. Ili da sačekamo vašeg supruga,* rekao sam. *Pavle je moj rođeni brat,* rekla je i

ozbiljno se zagledala u moje lice. *A da... Pavle je vaš brat. Razumijem. Normalno,* rekao sam posežući za još jednom cigaretom. Posmatrala je kako moji prsti drhte dok pripaljujem. Tražila je reakciju očekujući pokrete bora na mom licu, a onda je počela da se glasno cereka i lupa po koljenu. *Vi ste pomalo naivni? A?* rekla je pokušavajući da uguši smijeh. *Povjerovali ste da je Pavle moj brat i sada se trudite da prikrijete gađenje. Možda ukrštate noge zbog erekcije. Zamišljate, mog brata, znojavog brata, kako se koprca, zamišljate me голу, sa bratom među nogama... umjesto ove boce chardonnaya... I tako dalje... I tako dalje... Izvinite. Lupetam. Molim vas izvinite. Ne znam šta mi je. Ili znam šta mi je? Ali u svakom slučaju izvinite. Stidim se. Ne mnogo... No vjerujte da mi je neprijatno nakon ovih gluposti. Pričam, pričam i pričam. Iz... vi... ni... te... Rex se ponovo okomio na moje cipele. Lizao je sa strašću kojom se ližu stvari osuđene na skori nestanak. Pavle nije Anin brat, Pavle je Anin suprug. Pavle koji se približava stazom osvjetljenom blijedim neonom, koji u rukama drži nekoliko crvenih cvetova, taj Pavle je Anin suprug. On prislanja prst na usne kao znak ćutnje. Prilazi s leđa. Zaustavlja se iza ugla ružne zelene kuće. Proviruje uz namigivanje i rukom daje znak da nastavimo razgovor. Ana ga ne vidi ili se samo pravi. Gledao sam nekoliko trenutaka u njegovom pravcu i zatim rekao nešto što je moralo izazvati smijeh. Dozvolio sam da me zbune. Rekao sam *Dobro veče!* Ana se osvrnula prateći moj pogled. Pavle je kleknuo na stepenice i pružio joj cvijeće, a ona je rekla *Dobro veče* imitirajući ton mog glasa i oboje su prasnuli u smijeh. Trebalo je da ih istog časa ostavim, skupa sa bocom chardonnaya. Da sam otišao u tom trenutku, vjerovatno bi jedina konsekvencija bila teška nesanica i još nekoliko kapsula. Rano bih otkazao sobu, iste večeri pozvao komšinicu koja lijepo miriše i svakog jutra kupuje svježi hljeb i mnogo povrća, stan bi bio doveden u red tokom prijedpodneva, a ja bih stigao oko podneva udišući poznate mirise. U vozu bih razmišljao o svom glupom sinu i ipak odlučio da mu pozajmim novac. On i njegova žena bi me pozvali na večeru pa bi Anu, Pavla, Rexa, chardonnay, zaboravio prije ponoći i zaspao kao beba. Krenuo sam da ustanem. Cigarete i upaljač sam zavukao u unutrašnji džep, popravio revere, zakopčao posljednje dugme na košulji ali tada je Ana počela umiljato da cvili *Ma neee molim vas. Sjediti pobogu. Nećete valjda... Samo smo dobro raspoloženi. Izvinite... Stiže otvarač,* a ja sam ponovo spustio svoje mršavo dupe i zapalio novi gauloises. Ana je rekla *Eto taaako...* ustala je i otrešla nekoliko trunki prašine sa svojih ramena. Rekla je *Sad će i muzika,* pogledala Pavla koji je lagano odšeteo u kuću i na prozor stavio mali radio-aparat. Ana je rekla *Ajmo sad...* Pavle je pritisnuo dugme na vrhu i iz zvučnika je poteklo zujanje izmiješano sa jedva čujnim akordima klasične gitare. *Dalje, dalje, dalje,* rekla je Ana, a Pavle je nastavio da vrti točak. Duboki bariton saopštavao je vremensku prognozu najavljujući proboj hladne vazdušne mase sa sjevera kontinenta. *Tačno je petnaest minuta nakon ponoći.* Ali nevjerojatno je u tom trenutku dolazilo s juga. Vjetar je jače mlatio u krošnjama donoseći zvuke i mirise mora. Kovitlaci toplog vazduha nosili su lišće i otvarali škure. Pavle je mijenjao frekvencije i konačno se zaustavio na jednoličnim elektronskim taktovima koje je presijecao sintetički zvuk saksofona. *Može?* rekla je Ana. *Naravno, naravno,* rekao sam i zagledao se u tetovažu na njenom desnom ramenu. Zavrnila je kratke rukave i nabrala platno ispod pazuha. Stilizovano slovo Z*

opleteno bodljikavom žicom i pod njim leptir sa krilima u zamahu. Primijetila je da posmatram njeno rame i kazala *To je od muža. Bivšeg muža. Ovo bivšeg je izgovorila šapatom.* Pogledala je ka vratima ružne zelene kuće po kojoj se vukao njen sadašnji muž Pavle i tražio otvarač. Čulo se zveckanje posuđa ispraćeno sa nekoliko prigušenih psovki. *Donesi i čaše,* rekla je Ana. Ponovo je sjela i ukrstila koljena. *Kako noga?* rekao sam. *Pa vi ste zlatni! Vi to brinete za moje stopalo?* Hitro se ispravila i podigla taban uvis primičući ga mom licu. *Pogledajte sami doktore. Šta mislite? Amputacija?* Nosila je crne gaćice sa malom crvenom mašnom pri vrhu. Mirisalo je na losion za tijelo sa primjesama citrusa. *Bilo bi šteta ovakvo meso poslati crvima, doktore. Zar ne?* rekla je imitirajući tugu i ponovo zasjela. *Ma vas nije briga. Vas starce...* rekla je paleći gauloises. Poželio sam da nešto kažem ali u tom trenutku se javila moja uobičajena aritmija koja trese grudi kad nervni sistem doživi šok izazvan uvredama, glupostima, ružnoćom. Ana je bila veoma lijepa žena. Iako duboko u tridesetim, njene grude su stajale čvrsto i nadimale se ispod majice kad god bi duboko udahnula dim cigarete. Ana je bila pametna žena ali prevrtljiva i zla. Kada je izgovorila to pogrebno *Vas starce...* registri kojima sam se trudio da naslutim neke pozitivne osobine njene ličnosti naglo su se blokirali propuštajući nadalje samo zle znake. I bilo je neminovno da o Ani stvorim sliku prepunu nekakve instantmržnje koja je u njenu osobnost, na osnovu sitnih, možda beznačajnih detalja, učitavala sve nesreće i podlaštva ovog svijeta. Pred njom sam sjedio uredno odjeven i spreman da na najmanji znak dobronamjernih emocija odgovorim empatijskim egzibicijama, da učinim naše jednodnevno poznanstvo upečatljivim, barem naizgled važnim. Ali srce je sada brže pumpalo krv, a u glavi se komešalo. Izgovarajući to gvozdeno *Vas starce...* Ana je jasno stavila do znanja da moje raspadajuće tijelo, hrapav glas i zamučene zenice, predstavljaju nepremostivi jaz, duboku crnu rupu u koju je interesantno zaviriti s ruba, i ništa više. Jer tamo na dnu je dosada, tamo na dnu je propadanje, tamo na dnu je smrt. Još uvijek dovoljno daleka od njihovih mladih tijela. Izvadio sam kutiju s kapsulama i odložio je na sto. Nisam želio pokušati da je otvorim istog časa. Osjećao sam da moji prsti drhte, te da bih mogao napraviti glupost i prosuti tu dragocjenost po podu umazanom psećim bakterijama. Ana bi primijetila da moje ruke drhte, a to bi dodatno pojačalo nervozu. Nadao sam se da će se Pavle pojaviti s otvaračem prije Aninog pitanja o sadržaju kutije, ali kreten je još uvijek bučno vršljao po kuhinji otvarajući i zatvarajući i fioke. *Šta vam je u toj kutiji?* rekla je očiju prikovanih za crveni komad plastike na ivici stola. *Ovo?* rekao sam krijući drhtave dlanove ispod stola. *To je nešto protiv starosti,* rekao sam i nasmiješio se iako nisam mogao da shvatim kroz kakve emocije se taj osmijeh probijao do mog lica. *Pavle!* vrisnula je istog časa. Gledala je čas moje lice čas kutiju. *Pavleee! Dođi budalo!* viknula je još jače, a ja sam i dalje zurio u nju tupavim osmijehom koji nije bio svojstven mom ponašanju. *Doktor ima nešto protiv starosti,* vikala je tapkajući stopalima po betonu. Taj lijeni nespretni čovjek se pojavio na vratima držeći otvarač i još jednu bocu. Spustio je vino na sto, pružio mi otvarač. Sačekao je nekoliko sekundi, ali ja još uvijek nisam želio da pokažem ruke. Odložio je predmet na sto, tik pored plastične kutije sa mojim pilulama. *Zašto višeš?* rekao je i stao iznad Ane koja se ljuljala na zadnjim nogama stolice. *Skloni se,* rekla je, *Zaklanjaš mi pogled.*

Dohvatila ga je za nadlakticu i povukla ulijevo. *Naš doktor ima nešto protiv starosti*, kazala je šapućući. *Kutija*, rekla je i nastavila da se smije. Rex je pritrčao odnekud iz mraka. Uzdigao se na prednje šape pokušavajući da jezikom dosegne moje dlanove. Pavle ga je uhvatio za ogrlicu i grubo povukao, našto je Ana odlučno izgovorila *Monstrume. Ubićeš ga* i prigrllila pseto na svoja koljena. *Ti si mali... ti si lijep... ti si dobar. Pavle je glup... Pavle je ružan... Pavle je grub... On misli da ćemo vino piti iz flaša... Poslali smo ga za otvarač i čaše, a on je donio samo otvarač*, šaputala je ravno u pseću njušku. *Ali mi ćemo donijeti čaše, kad drugi to ne umiju. Je li tako Rex?* naglo je ustala, a pas je počeo umiljato da cvili koprcajući se oko njenih stopala. Sijalice koje su osvijetljavale staze između kuća sada su emitovale prljavu nijansu žute. Munje su napadale dalekovode crpeći snagu iz debelih žica. Počelo je oštrije da grmi. Rojevi komaraca napuštali su tamne krošnje koje više nisu bile sigurna mjesta. Priroda je porađala opasnost. Krte, napola sasušene grane hrastova lupale su o krovove kuća. Ljudi leže u mraku pod tim krovovima, pa vjetar i ti nepoznati zvuci razgone san, dovode komplikovane misli, a u očima se skuplja strah. Svi oni se prave da spavaju pokušavajući da dozovu dobro raspoloženje koje bi trebalo da bude prirodan sastojak ljetovanja. Ali nesreće lepršaju kao rojevi komaraca. Nastavljaju da zuje očekujući da se nešto završi, da se dogodi nešto što će nanovo poslagati stvari i taj život, to čučanje u mraku prepunom strahova, nanovo učiniti podnošljivim. Kad je krupna ženka pokušala da se zavuče u moje lijevo uho, instinktivno sam raspalio dlanom. Pavle je tada rekao *Dobro grizu* i počeo da nabija otvarač. Ana je otišla po čaše, a Rex se motao oko njegove stolice pokušavajući da izmoli češanje po trbuhu. Ruke su se smirile. Raširio sam prste i bez problema sastavio vrhove. Plutani čep je opalio. Pavle je potegao veliki gutljaj direktno iz boce i rekao *Nadam se da ne zamjerate*, a potom je nadlanicom obrisao usta. *Vi ćete sačekati čašu doktore. Da vas ne nudim? Pa vi ste gospodin čovjek*, rekao je, a zatim potegao još jednom. Otvorio sam svoju kutiju, odabrao kapsulu i spustio je duboko u grlo. *A sad malo vina?* rekao je Pavle. Odmahnuo sam glavom i skoncentrisao se da bih što bolje osjetio kako glatka crvena kapsula klizi do mog želuca. To je bilo pola efekta. *Hranite mozak doktore? Malo čuda protiv starosti? Sumnjivi ste vi meni*, rekao je i posegao za kutijom. *Baš lijepo. Volim crvenu boju*, uzeo je dvije i halapljivo ih strpao u usta te zalio vinom. *Nekoliko za Anu...* rekao je pa odvojio tri pilule na sto. Prije nego što je zatvorio kutiju strpao je još jednu pod jezik. *Svinjo! Umastio si sve čaše. Smrde na pivo. Sad moram da perem*, čulo se iz kuće. Ptica je preletjela s krova na krov, a Rex je to ispratio pogledom. Plastična opna se istopila još u jednjaku i sada sam u nozdrvama osjećao resku, nedefinisanu aromu alkaloida. Dok je Ana urlala, Pavle je pravio grimase i prstom pokazivao ka ulaznim vratima. *Uvijek se dere pred gostima. Želi da zadivi ljude*, rekao je. *Nije tako strašna i nervozna kada smo sami. Ponekad glupa... Ali... Sve u svemu... dobro je*, rekao je Pavle. Ana se pojavila sa čašama i sa vrata upitala *Ovaj je pio iz boce?* Pavle je potvrdno klimnuo, a Ana je rekla *Doktore, doktore... Nije lijepo da se tako ponašate u tuđoj kući. Zar vas ništa nisu naučili.* Stavila je čašu predamnom, a Pavle je hitro natočio do vrha. *Tako. Da pijete kao čovjek*, rekla je Ana. *Nisam ja pio iz boce. Znate...* rekao sam. Iz mog grla je stidljivo provirio piskutavi glasić, a ruke su nanovo počele da drhte. Zaželio sam da odem

istovremeno sputan nevidljivom paučinom koju su sitnim vezom pleli to dvoje podlaca porinutih na dno vlastitog zajedničkog života. Jasno je zagrmjelo na zapadnom nebu. Krošnje su ocrtale ružne oblike. Saksofon je naglo utihnuo, a radio počeo da odašilje taktove električnih distorzija. Dohvatio sam čašu i iskapio vino u nekoliko krupnih gutljaja. Ana je napunila njihove čaše i sjela Pavlu u krilo. Poljubila ga je u vrat, a onda s gađenjem dohvatila vrh jezika. Rekla je *Znojav si!* i otpljunula sa strane. Otpila je gutljaj vina te sa stola pokupila kapsule. *Ovo je to vaše čudo doktore?* hitro je strpala sve tri u usta. Nekoliko gutljaja jeftinog chardonnaya predalo je te crvene krijesnice želudačnim kiselinama. Tri male eksplozije su se dogodile tamo dolje oslobađajući milione plemenitih molekula koji su ubrzo, potpomognuti alkoholom, jurnuli u krv. Ljubila je vrat svog masnog supruga još nekoliko minuta, a onda je pokušala da ustane. Koljena su zadrhtala, pa se Ana ponovo svalila u njegovo krilo. Sada se u vjetru mogao namirisati ustajali zadah trulog lišća koje se skupljalo u bakarnim olucima, u podnožju terasa i pod krovovima ružnih zelenih kuća. Ili su to zaudarali ovo dvoje ljudi, njihova znojna tijela i nesređene emocije. Pavle se zagledao u svoje dlanove. Sporo je skupljao i širio prste pronalazeći neki novi osjećaj u vrhovima nervnih završetaka. Njegova tjelesna težina učinila je da supstanca sporije djeluje. Tek kada je vidio Anu kako posrće, shvatio je da njegove šake gube snagu i postaju lakše. *Doktore... Doktore... Abrakadabra doktore*, rekao je, a Ana je počela da se smije toj rečenici. Rex je sjeo ispod njihove stolice. Osjetio sam da me oboje prvi put posmatraju pogledima koji nisu laž. Ana je jasno emitovala gađenje koje se miješalo sa čuđenjem pred činjenicom mog prisustva u pozorištu njihovog života. Analizirala je moje materijalno obličje lagano prelazeći očima od vrha cipela preko temeljito ispeglanih nogavica i rukava, sve do ušiju i pramenova sijede kose. Bio sam uvjeren da me nije pogledala u oči jer je osjećala neku vrstu najbanalnijeg straha od suštinski nepoznatog. Pavle je buljio mnogo otvorenije: pogledom koji je na jednostavan način govorio da sam ja višak na ovom mjestu, da sam predmet koji stvara disbalans na toj vagi sveopštih gluposti na kojoj stoje njihove egzistencije, te da bi prisustvo moje gluposti samo pokvarilo stvari koje se događaju kao što se događaju godinama, koje će se završiti onako kako treba da se završe. Crvena kutija ležala je na sredini stola. Dohvatio sam bocu i rasporedio ostatak u sve tri čaše, a onda otvorio kutiju. Ljubazno sam ponudio da se još jednom počaste. Pavle je uzeo prvi. Kažiprstom je našao prolaz među Aninim usnama i gurnuo kapsulu pod njen opušteni jezik. Svoju porciju je bacio uvis i spretno je dočekao razjapljenih vilica. Njegova supruga se kikotala prevrćući očima. Pokušavala je da dohvati čašu no ruka je uporno promašivala za nekoliko centimetara. *Gledajte doktore... Gotova je...* Pavle ju je nježno pomilovao po leđima. Prosuo je nešto vina na svoj dlan i protrljao je ispod majice. *Otjeraj ga Pavle! Neka ide u pizdu materinu!* nastavila je sa smijehom. Uporno je pokušavala da se domogne čaše koju je Pavle izmicao lijevo desno. *Otjeraj budalu. Vidiš kako nas gleda. Podlac stari... Tukao je našeg psa. Šutnuo je Rexa na plaži. I sad sjedi tu... Sjedi... kao da se ništa nije dogodilo.* Kad je Ana završila monolog nastavila je sa mumlanjem koje je dolazilo iz dubine grudi. Pavle me je posmatrao kao da procjenjuje njene riječi, kao da zaista treba donijeti neku odluku. Primakao je vino njenom licu. *Ajde dušo... Za miran san.*

Prislonila je usne na obod i velikim gutljajima iskapila čašu do kraja. *Dobra djevojčica*, rekao Pavle. Uživao sam posmatrajući ta stvorenja kako se natapaju vinom i alkaloidima, lagano gubeći kontrolu. Njihova tijela usporenih funkcija sada su čučala stopljena u toj prljavoj stolici. Moj um i moje tijelo, ostali su gotovo netaknuti. Nervno rastrojstvo i velika očekivanja, kao i svakodnevna konzumacija tih crvenih đavolčića, učinili su da na svom mjestu bitišem miran i spreman za analizu događaja. Nadao sam se da će Ana povratiti sadržaj želuca po Pavlovom vratu i da ću na taj način imati dodatnu satisfakciju. No ona se samo slatko uvijala na maljavim grudima supruga koji se nije libio da veliki dlan zavuče ispod Anine dugačke majice i prisloni ga na njeno dupe. Kada je rekla da mora da piša, Pavle mi je namignuo i Anu s mukom uspravio na noge. Uхватила ga je preko ramena pa su zajedno oteturali u tminu ulaznih vrata. Osjećao sam se neobično jer je prvo na šta sam pomislio kada sam ostao sam na toj terasi, bio moj sin, moj glupi i dosadni sin koji uvijek govori o nedostatku novca. Mislio sam na njegove pokvarene zube, zadah prepun truleži i raspadanja. Bez muke sam otvorio moju flašu chardonnaya i snažno potegao iz boce brojeći gutljaje. Nakon osam puta vratio sam bocu na sto. Nedostajala je trećina. To što je uslijedilo radile su moje ruke. To nisam radio ja. Ako treba ponoviću isto još hiljadu puta i opet tvrdim: krive su moje ruke. Svijest i savjest doktora Maksima Džankića, urologa, sa tim nisu imali nikakve veze. Zapravo, u svojoj duši stvari prije vidim kao velikodušni gest: spontanu potrebu da se udovolji ljudima bez obzira koliko zla počiva u njima. Dohvatio sam moju dragocjenu plastičnu kutijicu, bocu zaglavio između nogu i zatim stao da otvaram preostale kapsule sasipajući njihov bijeli, dijamantski sadržaj u to kiselo vino. Gorkasta tvar bez mirisa i ukusa, nakon laganog mućkanja se temeljito integrisala sa tečnošću. Da je Ana išta znala o vinu, mala deformacija arome bi je natjerala da ostavi to smeće, a ne da pije halapljivo kao da guta najbolji šampanjac. Uz to, bilo je jasno da je naše druženje završeno. Morao sam što prije pokrenuti misaone mehanizme koji će mi pomoći da zaboravim fijasko resocijalizacije, da se ponovo vratim u jednostavnu kolotečinu prepuštanja i samoće. Nakon što sam dopunio njihove čaše, vino sam spustio na sto. U grudima sam osjećao blagu bol usljed pretjerivanja sa cigaretama, no odlučio sam da treba zapaliti još jednu. Čulo se da neko povraće u kupatilu, a ubrzo se začuo i Anin smijeh koji je Rexa natjerao da se vrati u kuću i zalaje. Pojavila se na terasi sa majcom prekrivenom žućkastim flekama. Držala se za stomak i smijala otkrivajući zube. *Pavle je usrao cijelo kupatilo... Ostaviću svinju zbog toga... Mislite da je malo... Starče... Ljigavi starče.* Nastavila je da ponavlja *Ljigavi starče* tonom koji je sugerisao pozorišnu izvedbu uvreda. Ponavljala je te dvije riječi sve dok se opet nije spustila u stolicu i ponovo zasmijala jer je iza škura spavaće sobe počelo da dopire snano hrkanje njenog supruga. Nisam je ja ponudio vinom. Već je bila popila dovoljno i uz to progutala nekoliko tableta. Ne bi mi palo na pamet da je dotučem iako sam za to imao razloga. Sama je zgrabila svoju čašu i sasula je u grlo, a zatim je dohvatila i onu drugu pa uradila isto. Vjetar je nabacio kosu na njeno lice tako da nisam mogao sagledati efekte. Na trenutak mi se učinilo da jeca i to me je iskreno obradovalo jer sam vjerovao da će emocije iz tog bića osloboditi barem nekoliko suvislih riječi i emocija. No ipak je škripao naslon stolice. Dok se ljuljala naprijed-nazad potrošeno drvo je

proizvodilo pacovske cijuke koji su privlačili rojeve komaraca. Da. U tom trenutku sam vjerovao da je piskavi ton razlog što se oko mog lica odjednom pojavilo mnoštvo insekata koji su pokušavali da uđu u nosnice i uši ne bi li se domogli svježje krvi iz kapilara sluzokože. Staračko lice je zadebljalo i suvo tako da je nemoguće probiti se kroz slojeve mrtvih ćelija decenijama nagrizenih suncem. Instinktivno sam ustao i nekoliko puta zamahnuo preko lica. Ne mogu se sjetiti da li sam ja primakao flašu sa ostacima vina ili ju je Ana dohvatila sama. No stojeći pred njom gledao sam je kako u polutami terase naginje zelenu flašu iznad svojih usana nedodirujući staklo. Tečnost se slivala u njeno ždrijelo kao posljednji dar, a onda je kroz grlić procurelo i nekoliko zamućenih bjeličastih kapi kristalnog taloga koje je Ana sa slašću dočekala vrhom jezika. Vjerujem da sam se zacrvanio jer je moj ud lagano počeo da se uspravlja ispod tankih lanenih pantalona. Nikada nisam uspio da razumijem šta me je uzbudilo u toj slici, ali siguran sam da njen oštri jezik sa tim nema nikakve veze. Zakopčao sam sako i uzeo flašu iz njenih ruku. Prsti su joj bili hladni. Mirisala je na izbljuvke svoga muža. Pomogao sam joj da obori naslon stolice i udobnije se smjesti. Kad je raširila noge zapazio sam nekoliko krupnih modrica na unutrašnjosti butina. Anina kosa je sada padala preko naslona. Bila je to lijepa i njegovana kosa. Pogladio sam je preko čela i crnih zalizanih uvojaka. Dlan je pokupio slatkaste arome jasmína i tragove limunovog soka. No sve se to miješalo sa kašastim, napola sasušanim flekama koje je ostavio njen muž. Zaudaralo je na banalnost i promašeni život, patnju, razaranje, raspadanje i velike zablude. Anina majica se zadigla iznad kukova. Rublje se usijecalo na preponama. Zanimale su me jedino njene grudi ali one su bile sakrivene prljavim naborima pamuka među kojima sam pokušavao da uočim otiske bradavica. Gledala je ukoso, kroz trepavice, i kad je zaključila da je posmatram spustila je ruku i palcem zavrnila rub gaćica otkrivajući izbrijane usne. Prstima je otvorila međunožje i rekla: *Želite moju pičku doktore?* Istog časa se zasmijala ali njeno lice više nije pratilo te namjere. Ozbiljan izraz i tromi kapci nisu podržavali hinjeni smijeh. Blijedi obrazi su bili mlitavo opušteni, a kapci crveni i zadebljali. Prah rastvoren vinom brzo je zauzimaio i najdalje lagune krvotoka. Posmatrajući to tijelo s visine, zaključio sam da se dobro osjećam i da me ništa ne boli. Sve stvari uokolo emitovale su čudesnu jasnoću koju nisam mogao pripisati samo mojim kapsulama. Erekcija je gubila na intenzitetu pa sam ponovo otkopčao sako jer više nisam morao da skrivam ispupčenje na pantalonama. Jedan gauloises sam pažljivo zavukao u prednji džep, a drugi ostavio Ani za osvježanje nakon mamurluka. Kada sam zakoračio prema stepeništu njena ruka je pokušala da prepriječi put. Labavo je uhvatila ogradu i s naporom podigla kapke pod kojima su se vidjele samo krvave beonjače. Nježno sam je povukao za nadlakticu, zadržao njen dlan u svojim rukama i opipao puls. Vena se sporo nadimala i gasila. Pomirisao sam te hladne, ljeplive prste na kojima je bilo tragova mlade menstrualne krvi. Reski miris se zavukao duboko u nozdrve poništavajući ukus jeftinog alkohola i cigareta. Polizao sam je od sredine dlana, sporo, uz liniju života i zatim kratko posisao vrhove prstiju. Metalni ukus eritrocita nastanio se u nescima. Pavle je na trenutak prestao da hrče, a onda je nakon nekoliko nerazumljivih riječi nastavio još jače. Anin dlan sam položio na rukohvat stolice. Istresao sam pepeljaru i sto ovlaš počistio rukom. Crvena lampica na

nijemom radio-aparatu treperila je u ritmu neke tajne poruke. Ana je ležala mirno, glave duboko zabačene preko naslona, otvorenih usta iz kojih se cijedila tanka nit guste zamučene pljuvačke. Njene grudi su se sporo nadimale. Crna majica se zategnula i sada su se među žućkastim flekama Pavlove bljuvotine nazirale krupne bradavice. Sve je bilo na mjestu. Vjetar je utihnuo. U krošnjama se komešao hor zrikavaca. I more je promijenilo frekvenciju. Sa obale je dopiralo sporo ritmično šuštanje koje se sudaralo sa Ananim disanjem. Poželio sam da odem i upamtim baš taj poredak stvari, baš te slike. No stajao sam na istom mjestu još nekoliko minuta pokušavajući da otkrijem otkud dolazi čudni osjećaj trijumfa koji me nenadano doveo na ivicu euforije. Stajao sam na terasi ispod trijema ružne zelene kuće, smiješno uzdignutog čela, kao pobjednik u borbi s vjetrenjačama. Ali znao sam da je predamnom obilje vremena za razlaganje činjenica. Tada sam odlučio da je pravi trenutak za napuštanje bojišnice i povratak poznatim taktovima. Još nekoliko noći kao što je ova, nepotrebno bi ubrzale stvari. Zakoračio sam niz stepenice i nisam se više osvrtao. Istočno nebo je najavljivalo svitanje. Rex je sa terase lajao u moja leđa. Taj mali zloćudni pas bio je iskra koja je zapalila požar. Kontemplirao sam posmatrajući zalazak velikog crvenog Sunca ali on je morao da dotrči i svoju pedigiranu životinjsku radost usmjeri ka mojim cipelama. Pretpodstavljam da je lijeni znojavi Pavle nosio jalovo sjeme u svojim mudima. Pas je bio neko rješenje. Mala crna grudvica s kojom se jednog jutra pojavio na vratima gladala je Anu tužnim, bistrim očima, a ona je istog trenutka odlučila da će ga zadržati. Dok sam se primicao plaži zaobilazeći rascvjetale žbunove tamarisa imao sam utisak da me to crno biće u kojem su sazdana sva bića, posmatra zlokobno vireći iza nekog stabla. Kao da je baš njemu dato saznanje moje budućnosti i sudbine. Osjećao sam glad i pomislio na hotelski doručak. Nazirao sam liniju talasa koja je uz pomoć plime zagazila do sredine plaže. Nisam želio da pokvasim cipele. Sjeo sam podalje od vode i udobno se smjestio na prevrnutom ribarskom čamcu. U dnu krme pisalo je *Stella*. Nekoliko kilometara dalje, mogle su se uočiti sićušne siluete prvih šetača. Cijela porodica će sakupljati školjke koje je more izbacilo protekle noći. Te nasukane školjke će pretvoriti u uspomene. Obradovao sam se kad sam u unutrašnjem džepu napipao cigaretu. Zaklonio sam plamen i povukao sa slašću. Istočno rumenilo je ofarbalo duvanski dim, a moje cipele su zahtijevale temeljito čišćenje. Lanena maramica i malo kreme za ruke kožu dovode do visokog sjaja. Sa svakim usisanim dimom cigarete na horizontu se moglo uočiti još nekoliko živahnih šetača koji su razgibavali udove i punili pluća ljekovitim zrakom. No kada se rub velike zvijezde pojavio iza brda na istoku, svi su zastali i tamo okrenuli glave. Svjetlucanje na površini mora uvijalo se pokretima Leviatana. Brda su bila obojena u crno dok sam ih gledao naspram Sunca. Nekoliko ribarskih barki sporo se primicalo obali. Izgubljena ostrvska plemena dolaze u Novi svijet, pomislio sam i ponovo osjetio veliku glad. Kroz pijesak već marširaju dobro organizovane porodice koje svoju djecu ne žele da izlažu podnevnoj vrelini. Kupanje je najprijetnije rano ujutru i u predvečerje. Oni to znaju. Hodajući natrag prema hotelu jezikom sam golicao nepca. Još uvijek su se osjećali tragovi mirisa Anine krvi. Ti umirući molekuli su lagano nestajali i uskoro će biti zbrisani šoljom vrela kafe. Ušao sam na glavnu kapiju ne bi li skratio put do trpezarije. Policija je

čekala već u dvorištu, kraj velike povijene palme čije su cvasti mirisale na satrulo grožđe. Dva mladića u uniformama su me legitimisala i potom odvela u kancelariju direktora odakle su grubim riječima otjerali njegovu sekretaricu. U unutrašnjem džepu mog lanenog sakoa, pronašli su crvenu plastičnu kutijucu koju će iskoristiti kao dokaz. Pavle je pozvao policiju nedugo nakon mog odlaska, saznao sam. Pavle je sjedio na klupi ispred recepcije u društvu dvojice oficira. Rexov lavež ga je probudio iz teškog sna. Konačno je sakupio dovoljno hrabrosti i mržnje da snažnim udarcem prekine ružnu dreku. Ali Ana ga je spriječila u tim namjerama. Ana zavaljena u stolici, izvrnutih beonjača. Ana čije su butine umazane krvlju koja i dalje kaplje iz ohlađenog međunožja. Ana čije su usne obrasle gustim skorelim balama. Tijelo se nakon smrti opustilo pa je iz svih otvora poteklo ono što treba da poteče. Taj prizor nije imao nikakve veze sa mojim namjerama. Autopsija je kasnije pokazala da je preminula od pretjerane doze tableta za smirenje, a Pavle je tvrdio da on nije taj koji je svojim prstima gurao male crvene kapsule u njena usta. Lažov je plakao u sudnici kao usrano dijete. Tragovi alkaloida na vinskoj boci su me bespovratno inkriminirali. Kada sam rekao *da to nisam uradio ja već da su krive moje ruke*, nekoliko prisutnih, uključujući mog sina, se glasno nasmijalo. Petnaest godina zatvora za ubistvo s predumišljajem. Dvokrevetna ćelja kao luksuz s obzirom na starost osuđenog. Hladni pločnik sa tragovima izmeta i hrana koja uništava moj želudac. U ljetnjim danima se kroz žice i rešetke probije tanki zrak. Naslonim se na zid i zatvorim oči, a ta divna svjetlost nekoliko minuta natapa moje kapke pretvarajući svijet u beskrajni ružičasti kosmos. Tad stojim ukočen, bez misli i sjećanja pomiren sa životom, lišen uspomena, namjera, bola. Upijam divne zrake znajući da to ipak nije *samo Sunce*.

(Kraj)
